

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗАОЧНОЇ І ДИСТАНЦІЙНОЇ
ОСВІТИ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ХХІ СТ.: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Збірник наукових праць
III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
молодих учених і здобувачів вищої освіти
(20 квітня 2023 року, м. Кам'янець-Подільський)*

*Кам'янець-Подільський
2023*

УДК 378. "20" (06)
О 72

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»
(протокол № 3 від 25 квітня 2023 р.)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Володимир КУШНЕРИК, д-р філол. наук, професор, професор кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Віктор ДУГАНЕЦЬ, д-р пед. наук, професор, завідувач кафедри тракторів, автомобілів та енергетичних засобів Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Володимир ІВАНИШИН, д-р екон. наук, професор, член-кореспондент НААН, заслужений працівник сільського господарства України, ректор ЗВО «ПДУ»;

Оксана БЯЛКОВСЬКА, д-р екон. наук, професор, проректор з навчальної, наукової та міжнародної діяльності ЗВО «ПДУ»;

Юлія ВОЛОЩУК, д-р екон. наук, доцент, директор навчально-наукового інституту заочної і дистанційної освіти ЗВО «ПДУ»;

Ірина ГУМЕНЮК, канд. філол. наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов ЗВО «ПДУ»;

Ангеліна РОЛЯК, канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов ЗВО «ПДУ»;

Ольга ЧАЙКОВСЬКА, канд. філол. наук, доцент, викладач кафедри іноземних мов ЗВО «ПДУ»;

Лариса ГРОМИК, канд. філол. наук, викладач кафедри іноземних мов ЗВО «ПДУ»;

Анастасія ПОЛЩУК, д-р філософії, викладач кафедри іноземних мов ЗВО «ПДУ»;

Надія ПОПЕЛЬ, викладач кафедри іноземних мов ЗВО «ПДУ»;

Оксана КУНЦЬО, викладач кафедри іноземних мов ЗВО «ПДУ».

О 72 Освітній простір XXI ст.: виклики та перспективи : зб. наук. праць III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. молодих учених і здобувачів вищої освіти (20 квіт. 2023 р., Кам'янець-Подільський). – Кам'янець-Подільський : Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», 2023. – 336 с.

Збірник містить матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і здобувачів вищої освіти «Освітній простір XXI ст.: виклики та перспективи» (20 квітня 2023 р., Кам'янець-Подільський). Доповіді учасників відображають різноаспектні емпіричні й теоретичні дослідження і результати власного наукового й педагогічного досвіду.

Тексти публікацій подаються в авторському редагуванні. Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей. Думка авторів матеріалів може не збігатися з думкою редколегії збірника.

УДК 378. "20" (06)

© Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», 2023

© Колектив авторів, 2023

Список використаних джерел:

1. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи: Наукова доповідь загальним зборам НАПН України «Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи», 18-19 листопада 2022 р. / В. Кремень та ін. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2022. Т. 4, № 2. С. 1–49. URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4223>.
2. Національне агентство України з питань державної служби - Голова НАДС: Знання англійської є потребою кожного амбітного українця. *Головна. Національне агентство України з питань державної служби*. URL: <https://nads.gov.ua/news/holova-nads-znannia-anhliiskoi-ie-potreboiu-kozhnoho-ambitnoho-ukraintsia>

Кирило ЛИННИК

*здобувач вищої освіти 3 курсу ОС «бакалавр»
спеціальності 14.01 «Середня освіта.
Українська мова та література»,
Маріупольський державний університет,
м. Київ*

*Науковий керівник: Марина НЕТРЕБА
кандидат філологічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти,
Маріупольський державний університет,
м. Київ*

ВИХОВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ В ПОЗАКЛАСНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Емоційна компетентність є важливою складовою виховання всебічно розвиненої особистості українця. На сьогодні емоційне сприйняття громадянських цінностей свободи, національної ідентичності, поваги до родини визначається першочерговим завданням шкільної освіти. Опорою мають стати наробки нових засобів міждисциплінарного, психолого-педагогічного впливу. В цьому сенсі зосередимо увагу на перспективи

використання форми психологічного тренінгу в позакласній діяльності школярів. Через мистецькі явища, виходячи з проекції мислення та творчої переробки почуттів на художні образи, варто розвивати намагання школяра зрозуміти особисті потреби відповідно до гуманістичних цінностей, формувати вміння керувати емоціями в процесі взаємодії з іншими людьми. Вирішення цього завдання обумовлює актуальність проведеної роботи.

Об'єктом дослідження послужили засоби виховання емоційної компетентності учнів у вирішенні питань міжособистісного спілкування в умовах дорослішання та саморозвитку. **Предметом** – організація позакласної діяльності із залученням засобів психолого-педагогічного впливу, зокрема форми тренінгу та проективної творчості. **Матеріалом** для спостережень є приклад інтерпретації художнього твору - родинної історії від авторки Анджели Нанетті. **Метою** роботи є розробка ефективних форм розширення емоційного досвіду учнів засобами психолого-педагогічного впливу. Практична спрямованість проведеної роботи дозволяє організувати позакласну діяльність щодо вивчення програмних творів світової та вітчизняної літератури, в організації годин спілкування.

Повість «Мій дідусь був черешнею» сучасної італійської письменниці Анжели Нанетті наближає школярів до розуміння найскладніших явищ, побачених очима хлопчика Тоніно: поступово маленька людина відкриває світ зустрічей та розлуки, намагається примиритися з втратою близької душі. Тональність розповіді в цьому емоційному автобіографічному творі зрозуміла та сповідальна. Описано відчуття швидкоплинності життя, присутності мудрого погляду всесвіту у кожній звичайній події. Тому для обговорення особистих вражень маємо зачепити приховані спогади, переживання, думки. Пропонуємо на мотиваційному етапі дозволити учням відчувати дружню підтримку, використовуємо вправи – привітатися від особи героя або від себе за допомогою епітету, що починається з першої літери прізвища (тихий Тоніно, оптимістичний Оттавіо); створити життєвий девіз.

Учні спробують записати одну мрію на аркуші – виокремити надважливе для себе питання. Вступна розмова за текстом твору також має діагностичне значення: якщо дерево тримається корінням, як це відобразити в житті людини. Що надихає кожного з нас і допомагає подолати важкі періоди життєвих випробувань? Пропонуємо практичні завдання для групової творчості: створити асоціативні ланки (колір емоційного стану героїв, світ улюблених речей, світлина родинного альбому), обрати або створити самостійне графічне зображення почуттів, написати листа до себе. За допомогою вправи «чотири кути» спонукаємо до розуміння різних світоглядів та життєвих цінностей. Завдання кожного учасника - підійти до обраної ним позиції і розповісти присутнім там, чому привабила саме ця альтернатива. Наприклад, чому обрали сільське або міське життя, чому не дозволили зрубати старе дерево. Вправа «моментальне родинне фото» дозволяє учням не тільки зрозуміти взаємні стосунки оповідача-хлопчика із оточенням, але й виокремити важливу рідну людину. Інтерактивне завдання із заповненням кластеру «два світи – дві родини» спонукає зрозуміти, що поєднує протилежні світогляди дисциплінованого та вільного способів життя, чому важливо навчитися слухати та спостерігати за змінами. Деякі психологічні методики також пропонують намалювати в чотирьох «кімнатах, розташованих на двох поверхах» по одному з членів сім'ї, включаючи себе. При інтерпретації малюнка звертаємо увагу на розміщення членів сім'ї по поверхах і на те, хто з них знаходиться з дитиною (тобто емоційно ближчий) [3, с. 117].

На етапах активної розмови за проблематикою повісті застосовуємо інтерактивну вправу «сходинки»: пропонуємо розташувати на сходинках позиції героїв стосовно понять «щастя», «розум», «здоров'я», «відповідальність». Спостерігаємо, які зміни відбуваються, якщо хтось залишає сходинки, як порушується зв'язок між поколіннями. «Проблема втрати рідних людей – найбільш болюча, проте завдяки чому дідусь

Оттавіано приносить онуку полегкість, прояснення?» - вирішення цього питання допомагає учням зрозуміти цінність спілкування. Порівнюючи людину із деревом, вирішуємо, що є стовбуром? Що символізують гілки, листя? Як це стосується назви твору? Доповнимо крону дерева власними мріями та думками.

Під час рефлексії засобами візуалізації створюємо разом кольорові образи-символи (веселка, сходинки, квіти для дерева). Кожній з кольорових карток відповідає окреме питання.

Так, на зеленій написано: «ваші відчуття від роботи», на синій: «найцінніше придбання сьогоднішнього дня», на червоній: «що б ви хотіли змінити в собі», на жовтій: «ваші очікування від майбутнього».

Підсумовуючи зазначимо, що поширена проблема емоційної скутості покоління сучасних підлітків має важкі травматичні наслідки, нарешті втрачається психологічний комфорт у взаєминах, порушуються родинні стосунки. Визначальну роль набуває звернення до художніх образів літературного твору у поєднанні із активною інтерпретацією, підключенням форм тренінгу та творчої переробки думок. Суттєвою умовою виховання постає своєчасне формування емоційної культури із настановами активної діяльності, радості та співпереживання [1, с. 8].

Список використаних джерел:

1. Баран У. С. Активний канон сучасної літератури для дітей та юнацтва: Захід та Схід. *Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва «Література. Діти. Час»*. Наукові праці: Науково-методичний журнал. Філологія. Літературознавство. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2014. С. 8–12.

2. Качак Т. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти: збірник науково-методичних статей. Т. Б. Качак. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2013. 132 с.

3. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: активне соціально-психологічне навчання: навчальний посібник. Т. С. Яценко. Київ: Вища школа, 2016. 382 с

Вікторія МАЗУРЕНКО

*здобувач вищої освіти 3 курсу ОС «бакалавр»
спеціальності 073 «Менеджмент»,*

*Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський*

Науковий керівник: Оксана МАКСИМЕЦЬ

*кандидат філологічних наук, викладач кафедри математики,
інформатики та академічного письма,*

*Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський*

МОВНОКОМУНІКАТИВНІ УМІННЯ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні роботодавці все частіше звертають увагу не тільки на професійні навички кандидатів, а й на високі гнучкі навички, серед яких чималу нішу займає здатність фахівців до успішних та результативних комунікацій, а саме: вдало організувати процес надання різних послуг на основі використання сучасних комунікаційних технологій, правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів, влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності, керувати спілкуванням, організувати обговорення, послуговуватися етикетними засобами для досягнення комунікативної мети, діагностувати стилі ведення переговорів співрозмовника і уміти користуватися різними тактичними прийомами для досягнення результату.